Lietas arhīva Nr. C-1959-20/1
ECLI:LV:VRT:2020:1104.C71195920.2.S
Lieta Nr. C71**1959**20 C–1959–20/1

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Cēsīs, 2020. gada 4. novembrī

Vidzemes rajona tiesa
tiesnese A. Bērziņa
ar tiesas sēdes sekretāri L. Balceri

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu–Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/prasībā pret SIA /Nosaukums B/ par parāda piedziņu.

Aprakstoša daļa

Prasības pieteikumā norādīts, ka Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk–SIA) /Nosaukums A/ (turpmāk–prasītājs) izsniedzis SIA /Nosaukums B/ (turpmāk–atbildētājs) divas pavadzīmes–12. 12. 2019. pavadzīmi Nr. DZE-16 un 26. 01. 2020. pavadzīmi Nr. MEŽ-8 (turpmāk–pavadzīmes), par kokmateriālu kravas piegādi, kuras ir abu pušu parakstītas.

Pavadzīme Nr. DZE-16 sastādīta par kopējo apmaksas summu 3805,21 EUR ar apmaksas termiņu 2019. gada 22. decembris, savukārt pavadzīme Nr. MEŽ-8 sastādīta par kopējo summu 2915,03 EUR ar apmaksas termiņu 2020. gada 5. februāris.

Līdz šī prasības pieteikuma sastādīšanas dienai atbildētājs veicis vairākus maksājumus kopumā 3605,21 apmērā pavadzīmes Nr.DZE-16 apmaksai, taču pavadzīmju neapmaksātā daļa kopumā sastāda 3115,03 EUR (pamatparāda apmērs).

Saskaņā ar pavadzīmes noteikto, pavadzīmju apmaksa veicama 10 dienu laikā no preces saņemšanas brīža.

Atbildētājs nav veicis samaksu par saņemto kravu un atbildētāja pamatparāds pret prasītāju ir 3115,03 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1756. pantu pienākums maksāt procentus pamatojas uz tiesisku darījumu. Savukārt Civillikuma 1759. panta pirmā daļa nosaka, ka par katru parāda samaksas nokavējumu ir jāmaksā nokavējuma procenti.

Ievērojot pavadzīmēs noteikto, atbildētājs uzņēmās pienākumu maksāt prasītājam nokavējuma procentus 0,5% dienā par katru pavadzīmes apmaksas termiņa nokavējuma dienu. Atbildētājs ir ilgstoši kavējis pavadzīmju apmaksu uzkrājot nokavējuma procentu summu kopumā 823,76 EUR apmērā.

Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja parādu 3938,79 EUR un visus tiesāšanās izdevumus. Lūdz noteikt prasītājam tiesības saņemt likumiskos procentus līdz sprieduma izpildei.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1652. panta pirmās daļas 3. punktu un 1756. pantu, Civilprocesa likuma 26. panta otro daļu.

Tiesas noteiktajā termiņā atbildētājs SIA /Nosaukums B/ iesniedzis rakstveida paskaidrojumus norādot, ka prasību neatzīst pilnā apmērā sekojošo apsvērumu dēļ.

Paskaidrojumos norādīts, ka starp lietas Pusēm nav noslēgts rakstveida līgums. SIA /Nosaukums A/ piegādāja kokmateriālus pircējam SIA /Nosaukums B/ pēc pušu mutiskas vienošanās, pircējam pasūtot kokmateriālus gan izmantojot telefonisko sakaru, gan elektroniski.

Civillikuma 1473. pantā ir noteikts, ka "Tiesiska darījuma forma atkarājas no lietas dalībnieku ieskata, izņemot likumā tieši norādītus gadījumus." Civillikuma 1474.pants nosaka, ka "Darījuma dalībnieki var noslēgt to notariālā vai Bāriņtiesu likumā paredzētā vai privātā kārtībā, apmierināties ar mutisku vienošanos vai sastādīt rakstisku aktu, slēgt darījumu liecinieku klātbūtnē vai bez tiem, kā arī darīt to atklātībai zināmu vai ne. Šis noteikums neattiecas uz tiem gadījumiem, kuros likums prasa noteiktu darījuma noslēgšanas kārtību." Likums neprasa noteiktu darījuma noslēgšanas kārtību kokmateriālu pirkuma līguma noslēgšanas gadījumā.

Pasūtot kokmateriālus bija noruna, ka apmaksā būs ne agrāk kā pēc 30 dienām, pakāpeniski, ņemot vērā grūtības SIA /Nosaukums B/ saražotās produkcijas pārdošanā, kas ir saistītas ar objektīviem ekonomiskajiem apstākļiem. Starp pusēm nekad nebija panākta vienošanās par kokmateriālu apmaksu 10 dienu laikā.

Atbildētāja norādījusi, ka prasītājas pārstāvis prasības pieteikumā atsaucies uz noteikto SIA /Nosaukums A/izrakstītajās pavadzīmēs – 12.12.2019. pavadzīmē Nr. DZE-16 par summu EUR 3805,21 un 26.01.2020. pavadzīmē Nr. MEŽ-8 par summu EUR 2915,03, kur rakstīts par apmaksu 10 dienu laikā no preces saņemšanas brīža, bet norādām, ka šajā situācijā pavadzīme nav līgums, kuru noslēdz abu Pušu likumīgie pārstāvji, bet dokuments, kas apliecina kokmateriālu piegādi un nodošanu preču saņēmēja darbiniekam ražotnes teritorija, jau ņemot vērā Pušu atbildīgo pārstāvju vienošanos telefoniski vai elektroniski pasūtot kokmateriālus un piekrītot tos piegādāt.

Saskaņā ar Civillikuma 1410. pantu "Juridiskas personas taisa tiesiskos darījumus caur saviem likumīgiem pārstāvjiem". Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju no Uzņēmumu reģistra datu bāzes, Prasītājas SIA /Nosaukums A/ likumīgie pārstāvji ir valdes locekļi /pers. A/un /pers. B/(nevis mežizstrādes meistars /pers. C/, kurš izsniedza preci), bet Atbildētājas SIA /Nosaukums B/ likumīgs pārstāvis ir valdes priekšsēdētājs /pers. D/ (nevis Pavadzīmes parakstījusi brigadiere bez tiesībām parakstīt līgumus SIA /Nosaukums B/ vārdā /pers. E/, kura parakstījusies par preces saņemšanu). Tā kā pavadzīmes parakstījušas personas nav tiesīgas pušu vārdā noslēgt komercdarījumus un vienoties par darījuma noteikumiem, t.sk. apmaksas termiņu un atbildību par termiņu neievērošanu, noteikumi, kas ierakstīti vienpusējā kartībā, pat bez saskaņošanas ar preču saņēmēju nevar būt atzīstami par viņam saistošiem.

Civillikuma 1493.pants nosaka "Lai akts būtu spēkā, kā tā būtisks piederums vajadzīgs vienpusējiem darījumiem saistītā vai viņa vietnieka paraksts, bet pārējiem - visu darījuma dalībnieku vai arī viņu vietnieku paraksts." Pavadzīmēs ierakstītie noteikumi nav spēkā, jo tos nav parakstījuši abu juridisko personu likumīgie pārstāvji vai viņu pilnvarotie vietnieki.

Tas nozīmē, ka SIA /Nosaukums B/ nav saistības ievērot Pavadzīmēs norādīto apmaksas termiņu par kokmateriālu apmaksu 10 dienu laikā.

Atbildēta norādījusi, ka, ievērojot pušu vienošanos, SIA /Nosaukums B/ pakāpeniski veica Pavadzīmju apmaksu. Prasības celšanas dienā 27. 03. 2020., par 12. 12. 2019. pavadzīmi Nr. DZE-16 bija samaksāti kopā EUR 3605,21 (vairāk nekā puse no kopējas Pavadzīmju summas).

Pušu elektroniskā sarakstē un telefoniski vairākkārt bija apliecināts, ka par kokmateriāliem tiks samaksāts pilnā apmērā. Uzskata, ka prasība celta priekšlaicīgi un nepamatoti, neskatoties uz to, ka tika veikta pakāpeniskā Pavadzīmju apmaksa, par ko bija vienošanās pie pasūtījumu veikšanas.

Atbildētājs norādījis, ka abas Pavadzīmes ir apmaksātas pilnā apmērā.

12.12.2019. pavadzīme Nr. DZE-16 par summu EUR 3805,21 apmaksāta pa daļām: 04.02.2020. – EUR 1000,00, 11.02.2020. – EUR 500,00, 17.02.2020. – EUR 500,00, 02.03.2020. – EUR 805,21, 09.03.2020. – EUR 800,00 un 02.04.2020. – EUR 200,00, kopā EUR 3805,21.

26.01.2020. pavadzīmē Nr. MEŽ-8 par summu EUR 2915,03 apmaksāta pa daļām: 02.04.2020. – EUR 200,00, 08.04.2020. – EUR 915,03 un 20.04.2020.- EUR 1800,00, kopā EUR 2915,03.

Atbildētāja uzskata, ka SIA /Nosaukums B/ nav pārkāpusi pavadzīmju apmaksas termiņus, jo to apmaksa notika saskaņā ar iepriekš minēto Pušu mutisko vienošanos, bet SIA /Nosaukums A/ vienpusēji ierakstīts noteikums par kokmateriālu apmaksu 10 dienu laikā, SIA /Nosaukums B/ nav saistošs un nav spēkā.

Pamatojoties uz iepriekš minētajiem argumentiem uzskatam par nepamatotu arī prasītāja prasījumu par nokavējuma procentu EUR 823,76 piedziņu. Neatbilst patiesībai prasības pieteikumā norādītais, ka "Atbildētājs uzņemas pienākumu maksāt Prasītājam nokavējuma procentus 0,5% dienā."

Saskaņā ar Civillikuma 1756. pantu "Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu." Kā jau norādām iepriekš, noteikumi par preču apmaksas termiņu un atbildību par termiņu neievērošanu (nokavējuma procenti), kas bija ierakstīti vienpusējā kartībā, pat bez saskaņošanas un piekrišanas saņemšanas no darījuma otras puses – preču pircēja, nav spēkā pamatojoties uz Civillikuma 1493.pantu un nevar būt atzīstami par tiesisku darījumu un saistošiem SIA /Nosaukums B/".

Civillikuma 1759.panta 1.punkts, uz kuru atsaucās prasītājas pārstāvis, kas nosaka, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, nav attiecināms uz izskatāmo strīdu, jo noslēgtajā darījumā nebija noteikts precīzs kokmateriālu apmaksas termiņš, attiecīgi nav arī samaksas nokavējuma.

Atbildētāja uzskata, ka prasītāja nav pierādījusi savas tiesības pēc prasījumiem un tie atzīstami par nepamatotiem.

Atbildētāja lūdz tiesu noraidīt pilnā apmērā prasītājas SIA /Nosaukums A/ prasību pret atbildētāju SIA /Nosaukums B/", par parāda EUR 3115,03, nokavējumu procentu EUR 823,76, tiesas izdevumu un izdevumu par advokāta palīdzību piedziņu.

Tiesā 2020. gada 13. maijā saņemts prasītāja iesniegums par prasības neuzturēšanu daļā norādot, ka atbildētājs veicis pamatparāda apmaksu 3115,20 EUR apmērā. Tomēr prasītājs vēl joprojām uztur prasību daļā par nokavējuma procentu un tiesāšanās izdevumu piedziņu no atbildētāja.

Prasītāja SIA /Nosaukums A/ pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies, atsūtījis iesniegumu ar lūgumu minēto lietu izskatīt bez prasītāja pārstāvja klātbūtnes un lūdzot piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam nokavējuma procentus, tiesas izdevumus, kā arī ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību prasības celšanai tiesā.

Atbildētāja SIA /Nosaukums B/ pārstāve /pers. F/ tiesas sēdē neatzina celto prasību daļā par nokavējuma procentu piedziņu un atsaucās uz atbildētāja paskaidrojumā norādīto, jo starp pusēm nav bijis noslēgts tiesisks darījums.

Motīvu daļa

Uzklausījusi atbildētājas pārstāvi, novērtējusi rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā un paskaidrojumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība par nokavējuma procentu piedziņu ir pamatota un apmierināma pamatojoties uz Civillikuma 1756. pantu: „Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu". Saskaņā ar CL 1759. pantu: "Procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, šādos gadījumos: par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem". Izbeidzama tiesvedība daļā par pamatparāda piedziņu, jo prasītājs šajā daļā no prasības atteicies.

Konkrētajā gadījumā, prasītāja aprēķinājusi nokavējuma procentus – 823,76 EUR (lietas 4. lapa).

Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas iesniegto parāda aprēķinu (lietas 4. lapa). Uz lietas izskatīšanas dienu atbildētājs SIA /Nosaukums B/ nav iesniedzis pierādījumus, kas apstiprinātu nokavējuma procentu samaksu.

Tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no atbildētājas prasītājas labā piedzenams nokavējuma procentu parāds 823,76 EUR.

Tiesa atzīst, ka atbildētājas iebildumi pret prasību daļā par nokavējuma procentu piedziņu noraidāmi kā nepamatoti. No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs izsniedza atbildētājam preci un atbildētājs to pieņēma. Par preci atbildētājs ir samaksājis, par ko lietā nav strīda un prasītājs šajā daļā atsaucis celto prasību.

Latvijas Republikas Augstākā tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 27.oktobra spriedumā lietā Nr.C09020614, SKC-363/2017 teikts –

Civillikuma 2039.pantā ir uzsvērts jau 1587.pantā ietvertais noteikums, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma, tajā skaitā pirkuma līguma, nav pieļaujama. Viena puse nevar atkāpties no līguma bez otras piekrišanas pat arī tad, ja pēdējā to neizpilda, un tādēļ, ka viņa to neizpilda (sk. Civillikuma 1588., 2039.pantu).

Izņēmumi pieļaujami Civillikuma 1589.pantā noteiktajos gadījumos, t.i., atkāpties no līguma bez otras puses piekrišanas līguma dalībnieks ir tiesīgs tikai tad, kad šāda tiesība pamatota ar paša līguma raksturu vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai kad tāda tiesība bijusi pielīgta.

Likums atļauj vienpusēju atkāpšanos no pirkuma līguma Civillikuma 2040.pantā noteiktajos gadījumos. Atbilstoši šim pantam pirkuma līgumu var atcelt vienai pusei prasot: 1) kad viena puse bijusi piedabūta noslēgt līgumu vai nu ar otras ļaunprātību, vai ar viltu, vai ar spaidiem; 2) pirktās lietas trūkumu dēļ; 3) pamatojoties uz blakus nolīgumiem, ar kuriem paturēta atkāpšanās tiesība; 4) pārmērīgā zaudējuma dēļ, ko cieš viena vai otra puse; 5) 1663.pantā norādītos apstākļos arī nokavējuma dēļ. No Civillikuma 2040.panta izrietošās tiesības līguma dalībnieks neiegūst automātiski. Norāde šīs normas tekstā uz to, ka līguma dalībnieks var prasīt pirkuma līguma atcelšanu, nozīmē, ka strīda gadījumā ieinteresētam līguma dalībniekam ir jāvēršas tiesā ar prasību par līguma atcelšanu.

Tātad atkāpšanās no pirkuma līguma bez otras puses piekrišanas ir uzskatāma par tiesiski pamatotu vienīgi tad, ja: 1) šāda tiesība vai nu ir pielīgta darījumā, vai nu pamatota ar paša līguma saturu, vai nu to zināmos apstākļos pieļauj likums; 2) šī tiesība īstenota, ievērojot likumā noteikto kārtību.

Atbildētāja paskaidrojumos norādījusi, ka pavadzīme nav darījumu apliecinošs dokuments, bet darījums ir noticis un prece pieņemta. Lietas izskatīšanas dienā ir veikta samaksa. Nav nekāda pamata uzskatīt, ka darījums nav bijis tiesisks. Atbildētāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu par to, ka preces apmaksas kārtība bijusi citāda un puses par to bija vienojušās.

Pavadzīme ir dokuments, kuru izdod juridiska vai fiziska persona - kādas preces piegādātājs. Pavadzīmē tiek norādīts piegādājamās preces nosaukums, tips, veids, mērvienība, preces piegādātāja un saņēmēja nosaukums, kā arī abu pušu rekvizīti — adreses, banku konti, norēķinu

summa, norēķinu termiņš u.c.

LR Ministru kabineta 1995.gada 5.septembra "Noteikumi par preču pavadzīmes–rēķina lietošanas un noformēšanas kārtību" Nr. 268 1. punktā noteikts, ka preču pavadzīme-rēķins ir stingrās uzskaites dokuments, kas apliecina preču un citu materiālo vērtību nosūtītāja un saņēmēja (divu juridisku personu vai juridiskas un fiziskas personas) darījuma attiecības Latvijas Republikas teritorijā. Tas nozīmē, ka pavadzīme ir darījuma apliecinošs dokuments.

Tiesa novērtē arī to, ka atbildētājs pēc preces saņemšanas nav sūtījis iebildumus prasītājam par tajā norādītajiem preces samaksas termiņiem un nokavējuma procentu apmēru. Pieņemot preci un to apmaksājot, atbildētājs arī pieņēmis pavadzīmēs norādītos pirkuma līguma nosacījumus. Līdz ar to prasība par nokavējuma procentu piedziņu kā pamatota apmierināma.

Civilprocesa likuma 41. pants noteicis –

(1) Pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta. Valsts nodeva par pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas jaunu izskatīšanu lietā, kurā taisīts aizmugurisks spriedums, netiek atlīdzināta.

(2) Ja prasītājs atsakās no prasības, viņš atlīdzina atbildētājam radušos tiesas izdevumus. Prasītāja samaksātos tiesas izdevumus šajā gadījumā atbildētājs neatlīdzina. Tomēr, ja prasītājs neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis, tiesa pēc prasītāja lūguma piespriež no atbildētāja prasītāja samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītājas lūgums par tiesas izdevumu piedziņu apmierināms pilnībā, jo prasītāja prasību par pamatparāda 3115,03 EUR neuztur tāpēc, ka atbildētajā ir samaksājusi pamatparādu. No atbildētājas prasītājas labā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmās un otrās daļas noteikumiem piedzenami tiesas izdevumi–samaksātā valsts nodeva 392,19 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu 5,37 EUR, kopā 397,56 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmo un ceturto daļu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami izdevumi par advokāta palīdzības sniegšanu no 363 EUR, ne vairāk kā 50% no šīs summas, t. i., 181,50 EUR apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam un Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumam, atbildētājai nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. , 97. un 223. pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/prasību pret Sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/par nokavējuma procentu piedziņu apmierināt pilnībā.

Piedzīt no Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ par labu Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ nokavējuma procentus 823,76 EUR par laiku no 2019. gada 22. decembra līdz 2020. gada 26. martam un piedzīt tiesas izdevumus – valsts nodevu 392,19 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR, izdevumus par advokāta pakalpojumiem 181.50 EUR, pavisam kopā piedzīt 1402.82 EUR (viens tūkstotis četrsimt divi *euro* un 82 centi), nosakot atbildētājam termiņu labprātīgai sprieduma izpildei–60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Maksājumi ieskaitāmi AS "Citadele banka", konts nr. /konta numurs/.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ prasībā pret Sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ par parāda 3115.03 EUR piedziņu izbeigt tiesvedību, sakarā ar prasītāja atteikšanos no prasības šajā daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Vidzemes rajona tiesā.

Vidzemes rajona tiesas tiesnese